

Kultur / **Bøger**

## Litteraturen skal kunne mere end at give én noieren på



Foto: Alejandra Lopez

ANMELDELSE / 05.04.17

**Argentinske Samanta Schweblin bliver i Latinamerika beskrevet som sin generations helt store litterære stemme. Hendes roman *Redningsafstand* er et interessant eksperiment, men indholdet drukner i kravet om suspense og en alt for stram dialogform**

Mathilde Moestrup

Det er ikke helt let at beskrive, hvad der egentlig sker i argentinske Samanta Schweblins korte fortælling *Redningsafstand*, som nu er udkommet på Gyldendal i Peter Adolphsens oversættelse.

Det man med sikkerhed kan sige, er at teksten er udformet som en dialog imellem en mor og et barn, som ikke er hendes. Kvinden, Amanda, er dødeligt syg, og barnet, David, sidder ved hendes side.

Davids tale er skrevet med kursiv og er inkvisitorisk, dominerende, nærmest voksen. Amanda, derimod, er desperat og ængstelig. Sammen genfortæller de i dramatisk nutid historien om to mødre og deres børn, der på uklar vis bliver forgiftet i en lille landsby i Argentina.

Undervejs i dialogen understreger barnet David konstant, hvad der er vigtigt og uvigtigt i det, Amanda fortæller. Som om han kender løsningen, og som om, afsløringen endelig vil finde sted, så snart Amanda har sagt én ting til. *Redningsafstand* er en mystisk bog, og der er ingen tvivl om, at mystikken holder læseren i en form for suspense, der giver én lyst til at læse den færdig.

Ordet 'redningsafstand' forklares tidligt i romanen af Amanda som den »variable distance mellem min datter og mig selv.« Det er den afstand, der måske, måske ikke, blev for lang til at hun kunne nå at redde sin datter, Nina, fra at blive forgiftet. Afstanden mellem forælder og barn er et tema i bogen. Romanens to børn, David og Nina, er nemlig uhyggelige: De er omskiftelige, utilregnelige væsener, hvis sjæle sidder løst i kroppen. Uden at være helt sikker tror jeg, bogen handler om frygten for ikke at vide, hvem ens børn egentlig er. Frygten for at miste kontakten til sit barn – både fysisk og åndeligt – ligger i hvert fald latent i meget af det, Amanda beretter.

Samanta Schweblin (født i Buenos Aires, 1978) hyldes for tiden som en af sin generations helt store forfattere i Argentina. På bogens skinnende smudsomslags kalder den peruvianske nobelprismodtager Mario Vargas Llosa hende »en af de mest lovende stemmer i moderne litteratur.« Hun er således blåstemplet af den litterære offentlighed i Latinamerika.

Og man kan egentlig godt forstå, hvorfor Gyldendal har valgt at oversætte denne bog. Ikke bare er den et uvant formeksperiment, den tager også hotte litterære emner op som sygelig natur (*dark ecology*, fristes jeg til at skrive for at få de humaniorastuderende til at vågne), forskellen mellem land og by, som i Argentina er en afgrund, og så det evigt uhyggelige emne: Mennesker, der ikke er dem, man troede, de var. Så har jeg vist ikke afsløret for meget.

Jeg skal være den første til at indrømme, at jeg fik lidt noieren på, da jeg havde læst den første halvdel af bogen og gik i seng i en lejlighed, som pludselig knirkede og knagede. Men det er også meget lang tid siden, jeg sidst har sat mig for at læse en bog eller se en film, der lovede mig gys og gru. Og selvom nogle måske ville være uenige med mig, mener jeg ikke at fremkaldelsen af uhygge i sig selv udgør en litterær kvalitet.

Problemet med Schweblins bog er, at den bliver ved eksperimentet. Den kunne have været en syret dialog mellem to stemmer i en verden af hallucinationer. Men billederne, som i så fald skulle udgøre disse hallucinationer, er ganske enkelt ikke stærke nok. I stedet kommer de tæt på at ligne klicheer: Et sadistisk barn, en ravnemor i guldbikini, en person med røde, øjenvippeløse øjne og et hus, hvor alle døre pludselig er låst.

Omvendt kunne bogen også have været en dialog, man kunne forestille sig faktisk fandt sted imellem to mennesker. Men til dette er de to fortælleres tale simpelthen for urealistisk. En person, der genfortæller noget, der skete for hende for et par dage siden, ville aldrig på flere sider citere en anden person i direkte tale. Hun ville genfortælle. Dermed ikke sagt at der umuligt kan være andre måder at læse bogen på end

de to, men der er noget mærkeligt styret og ufleksibelt ved den konstante dialog i *Redningsafstand*. Det er, som om den hele tiden snubler over sin egen stramme form.

Jeg færdiggjorde læsningen af bogen lettet over, at det var overstået. Dette mener jeg ikke kun som en dårlig ting, for det havde naturligvis også at gøre med det suspense, den havde holdt mig i. Men mest af alt var jeg glad for at komme ud af de to talendes ekstremt klaustrofobiske rum.

Jeg bør måske spørge mig selv, om ikke jeg bare er uvant med genren. Måske er *Redningsafstand* en art nyfortolkning af den latinamerikanske "magiske realisme", som jeg som rationalitetssyg europæer ikke forstår mig på. Til det vil jeg sige: Der er masser af magiske elementer i *Redningsafstand*, altså hændelser, der ikke stemmer overens med den virkelighed, jeg befinder mig i. Det er bare ikke dem, der er problemet. Problemet er, at Schwebelin, når alt kommer til alt, ikke går ind i de temaer hun slår an, fordi de skal skrues ned i en på forhånd tilrettelagt form, hvor læseren hele tiden – tilsyneladende uden grund – holdes hen.

*Redningsafstand* har desværre bekræftet mig i min fordom om, at bøger, der i pressemeddelelsen beskrives med ord som 'thriller' eller 'spænding', som regel mangler noget i den litterære ende.

#### FAKTA

Samantha Schwebelin

*Redningsafstand*

Oversat af Peter  
Adolphsen

120 sider, 199,95 kr.

Gyldendal